

14. novembar 1971.

Vozim niz Long veli roud. Lep je dan; sunce sija, nebo je vedro. Prolazim pored ograda sa po tri prečke, ofarbanih u belo. Jedan konj me pažljivo posmatra. Seosko područje Los Anđelesa. Sa nizbrdice uz uzbrdicu, i tako unedogled. Nedeljno jutro. Spokoj. Stabla bibera sa obe strane puta, lišće treperi na vetru.

Gotovo sam izašao iz grada. Sada sam daleko od Boba i Meri, njihove kuće, moje kućice iza nje; daleko od Kit, koja je dolazila kod mene dok sam radio, udarala kopitima, uzdisala, njištala i stenjala, a kada i pored svega toga ne bi uspela da privuče pažnju i dobije koji zalogaj, udarala bi njuškom o moj zid. Gotovo je s tim.

Poslednje ulegnuće i poslednji ležeći policajac. Preda mnom auto-put Ventura i čitav svet. Na tabli iznad kućice naplatne rampe odštampano *Adios amigos*. Zbogom, Hiden Hilse.

* * *

Stojim u perionici automobila. U njoj, nekim čudom, nema nikoga. Da nisu svi u crkvi? Upravo je prošao jedan *mercedes* bež boje. Oduvek sam hteo da jednog dana kupim jedan takav. Eto još jednog plana u povelju. Jedem goveđu čorbu kupljenu na automatu. Evo mog tamnoplavog galaksija. Dostojanstvenog,

prihvatljivog i priuštivog; moj tip automobila. Brizgaljke su ga toпло dočekale ispuštajući duge, tanke mlazeve sapunice.

* * *

Nalazim se na praznom parkingu ispred pošte. Poslednji put proveravam svoje sanduče. Mrzi me da odem da raskinem ugovor za tu uslugu. Prosledio sam račune Ma Bel i Brodveju.

* * *

Čekam pred znakom stop na bulevaru Topanga. Sad imam priliku da prođem. Brzo skrenem levo – pažljivo, pa usporim – zatim desno – ka isključenju, pa na auto-put Ventura. Zbogom, Vudlend Hilse.

Zaista predivan dan. Blistavo nebesko plavetnilo; tanki pramičci belih oblaka, a vazduh opojan kao hladno, belo vino. Prolazim pored *Džemka*, a zatim i pored *Veli mjuzik teatra*. Sada su i jedno i drugo iza mene, više nisu stvarni. Sada sam u fazi solipsizma.

Bacio sam novčić pre nego što sam otišao iz kuće; glava sever, pismo jug. Pravo za San Dijego. Čudno je kad pomislim da sam krajem ovog popodneva mogao da završim u San Francisku da je novčić napravio još samo jedan okret u vazduhu.

Nemam mnogo prtljaga: samo dve torbe. U jednom je moje tamnobraon odelo, tamnozeleno sportska jakna, pantalone, nekoliko majica, donji veš, čarape, cipele, pamučne maramice i kutijica na šniranje sa priborom za ličnu higijenu. U drugoj torbi su fonograf, slušalice i deset Malerovih simfonija. Pored mene je moj stari, dobri kasetofon. Odeću nosim na sebi; natrpao sam

na sebe sve što sam mogao. Osim, naravno, putničkih čekova i gotovine. Pet hiljada sedamsto devedeset dva dolara i trideset četiri centa.

Smešno. Kada sam u petak otišao u Američku banku i stao u red, postao sam nestrpljiv. A onda sam shvatio. Nema više potrebe da budem nestrpljiv. Pogledao sam ljude oko sebe i bilo mi ih je žao. Još uvek su robovali satu i kalendaru. Oslobođen toga, nastavio sam da stojim potpuno smireno.

* * *

Upravo sam propustio skretanje za San Dijego. Nema veze. Odmah ću da razmotrim neku drugu putanju budući da me ništa ne sprečava da malo zaobilazim. Promeniću plan, proći ću kroz grad, krenuti auto-putem Harbor i doći do San Dijega drugim putem.

Približavam se bilbordu koji toplo preporučuje Diznilend. Da li da po poslednji put odem u Čarobno kraljevstvo? Nisam bio tamo još od 1969. godine, kada je došla mama, kao i Bob i Meri sa decom, pa sam je odveo tamo. Ne; neću u Diznilend. Jedina atrakcija tamo bi za mene bila Ukleta kuća.

Još jedan billboard. Kratka reklama: *Otvoreno – Kraljica preporučuje Long Bič.* To već bolje zvuči. Nikad nisam bio na tom brodu; Bob je njime otplovio u inostranstvo u Drugom svetskom ratu. Zašto da ga malo ne razgledam?

* * *

Sa moje leve strane obelisk, veliki, crni nadgrobnni spomenik: zgrada *Univerzala*. Koliko puta li sam bio tamo na sastancima?

Neobično mi je da pomislim da se više nikada neću sastati ni sa jednim producentom, da nikada više neću raditi ni na kakvom scenariju. Da nikada više neću morati da zovem svog agenta. „Hej, pobogu, kad će taj ček? U minusu sam.” Kakva umirujuća misao. I odličan trenutak; otići kada ionako gotovo niko ne radi.

Već sam blizu Holivud bola². Tamo sam poslednji put bio krajem avgusta. I obrlatio sekretaricu iz Skrin džemsa³. Kako se, beše, zvala? Džoan, Džun, Džejn? Ne mogu da se setim. Samo se sećam da je rekla da prosto obožava klasičnu muziku, a žešće ju je smarala. A i sva je bila nezanimljiva, onako u stilu Bola. Čini mi se da sam joj puštao drugi koncert Rahmanjinova. Džoandžundžejn ga nikada nije ni čula, a ni tada nije stigla da ga čuje.

Pomislili biste da sam posle svih ovih godina našao neku. Loša karma? Mnogo loša, izgleda. Da nikada u životu ne upoznaš ženu koja ti osvoji srce? Neverovatno. Nešto se krije u mojoj prošlosti, nema sumnje. Možda to ima neke veze sa opsednutošću mojim triciklom. E, moj Frojde, nemaš ti pojma. Zar ne možete prosto da prihvatite činjenicu da nisam upoznao ženu koju bih mogao da volim?

* * *

Sad sam u saobraćajnoj gužvi blizu auto-puta Harbor. Svuda oko mene automobili. Muškarci i žene na sve strane. Oni ne poznaju mene, kao što ni ja ne poznajem njih. Smog se spustio na grad. Nadam se da je u San Dijegu vazduh čist. Nikad nisam bio tamo; ne znam kako je. To bih mogao da kažem i za smrt.

Muzički centar. Očaravajuće mesto. Bio sam tamo pre oko nedelju dana, u prošlom životu – u eri pre Krosvela. Tada je

² *Hollywood Bowl* (engl.) – amfiteatar u naselju Holivud Hills u Kaliforniji. (Prim. prev.)

³ *Screen Gems* (engl.) – filmski studio, ogranak *Sonija*. (Prim. prev.)

izvođena Malerova *Druga simfonija*. Mehta je bio izvanredan. Kada je otpočela tiha horska deonica u poslednjem stavu, sav sam se naježio.

Koliko ću gradova obići? Denver? Solt Lejk Siti? Kanzas Siti? Moram da ostanem u Kolumbiji dan-dva.

Zanimljiva pomisao. Prekršiću zakon pošto više ne nameravam da otplaćujem kredit za automobil. I znate šta, gospodine Forde? Nije me briga.

Zaboga!

Upravo me je pretekao jedan kamion, pa sam morao brzo da pređem u drugu traku. Srce je počelo snažno da mi lupa zato što nisam imao vremena da pogledam ima li nekog blizu mene u toj traci.

Srce mi i dalje snažno lupa i laknulo mi je što sam dobro prošao.

Koliko nepromišljen čovek može da bude?

* * *

Sada već vidim njena tri crvena dimnjaka sa crnim vrhovima. Je li ona tamo zabetonirana? Već sam se rastužio zbog nje. Zauvek usidriti i isključiti iz upotrebe takav brod je kao da prepariraš orla. To spolja možda izgleda zadivljujuće, ali taj orao više nikada neće leteti.

Kraljica se upravo oglasila; prolomio se zaglušujuć krik, od kog se zemlja zatresla. Kako je samo ogromna. Kao Empajer stejt bilding koji leži na boku.

* * *

Platio sam na crvenom štanu, popeo se pokretnim stepenicama i, evo, sada lagano šetam natkrivenim prolazom približavajući joj se. Sa desne strane je luka Long Biča, gde je voda izrazito plava i gde su brzi talasi. Sa leve strane jedan dečaćić pilji u mene. Sigurno misli ko li je ovaj smešni čika koji priča u crnu kutijicu?

Još jedne pokretne stepenice su preda mnom, i to veoma dugačke. Koliko li je visoka *Kraljica*? Po mojoj proceni, dvadeset spratova.

* * *

Sedim u glavnom baru. Enterijer iz tridesetih, sav u drvetu. Čudno je što su smatrali da je to odraz stila. Široki stubovi. Stolovi, stolice. Plesni podijum. Na bini koncertni klavir.

* * *

Oko popločanog trga sa svih strana prodavnice ispod lučno zasvođenih prolaza – arkada. Odozgo svetla veličine kamionskih točkova. Stolovi, stolice i sofe. Zar je moguće da je sve to nekada plovilo pučinom? Neverovatno. Kako li je bilo na *Titaniku*? Zamislite takvu grdosiju pod vodom i santama leda. Zastrašujuć prizor.

Voleo bih da se ušunjam dole; u mračni deo, gde su kabine. Da prošetam tihim, tamnim hodnicima. Ko zna, možda tamo ima duhova.

Naravno, neću to učiniti. Poštovaću pravila.

Stare navike teže umiru od onih kod kojih su se ukorenile.

* * *

Na brodskoj pregradi uvećana fotografija. Gertrud Lorens sa svojim belim psom. Istim onim koji se pojavljuje i u *Oliveru Twistu* u režiji Dejvida Lina; ružan, zdepast, sa šiljatim ušima.

Gospođica Lorens se smeši. Dok šeta *Kraljičinom* palubom, ne shvata da smrtnost korača tik iza nje.

* * *

Fotografije u vitrini sa naslovom *Uspomene*.

Na jednoj Dejvid Niven izvodi škotski ples. Sav je ozaren. Ne zna da će njegova supruga ubrzo umreti. Netremice posmatram taj zaustavljen trenutak i neprijatno mi je što se osećam kao Bog, koji sve zna unapred.

Tu je i Glorija Svanson u bundi. Zatim i Lesli Hauard; koliko izgleda mlado. Sećam se da sam ga gledao u filmu *Trg Barkli*, u kome je otputovao kroz vreme u 18. vek.

I ja, na neki način, radim nešto slično u ovom trenutku. Zbog toga što sam na ovom brodu, donekle se osećam kao da sam u tridesetim godinama 20. veka. Čak se u pozadini čuje i muzika iz tog perioda. Mora da je ta muzika svirala na *Kraljici* u to vreme; toliko je stara, tako veličanstveno staromodna.

Na tabli piše: *Ime joj je dodelilo Njeno kraljevsko veličanstvo 26. septembra 1934. godine*. Pet meseci pre mog rođenja.

* * *

Sedim u Panoramskom baru. Začudo, oko mene nema muškaraca u poslovnim odelima niti je preda mnom piće na stolu. Tu su samo turisti, crna kafa u plastičnoj šolji i danska pita s jabukama ispečena u Anahajmu.

Da li joj smeta, pitam se. Da li se *Kraljica* pomirila s tim što je izgubila status? Ili je ljuta? Ja bih bio.

Posmatram šank. Kako li je bilo tada? Daj nam po jedan džin i tonik, Hari. Čašu belog vina. Viski sa ledom, moliću. Uzećemo podmorničke sendviče, ledeno mleko i vrelu kafu.

Iznad šanka je mural. Na njemu ljudi plešu, drže se za ruke, i sve to u jednom izduženom, tankom, ovalnom okviru. Ko su oni? Svi zaustavljeni u vremenu kao i ovaj brod.

Imam neki čudan osećaj u stomaku. Tako se osećam kad gledam film o trci u trenucima kada gledalac sve posmatra iz perspektive glavnog junaka koji sedi u automobilu; moje telo je svesno da sedim nepomično, ali da vizuelno putujem velikom brzinom i od tog nepomirljivog kontrasta osetim mučninu.

U ovom slučaju je osećanje obrnuto mada je podjednako neprijatno. Ja sam taj koji se kreće, a ambijent *Kraljice* je statičan. Ima li to uopšte ikakvog smisla? Sumnjam. Ali počinjem da se ježim od ovog mesta.

* * *

Oficirske kabine. Ovde nema nikog sem mene, između dve grupe turista. Ono osećanje je sada izuzetno snažno; neki pritisak u solarnom pleksusu. Zvuci ga pojačavaju; obaveštenje ukrancima na *Kraljicu* iz tog perioda glasi: „Moli se gospođica Moli Braun da se javi Birou za informacije?“ Moli Braun, Nepotopiva?⁴

Začulo se zvono dok zurim u kapetanov dnevni boravak. Jesu li tada ljudi bili sitniji? Ove stolice mi deluju nekako manje od standardnih. Još jedno obaveštenje: „Anđeli Hempton je stigao

⁴ Nepotopiva Moli Braun nadimak je Margaret Tobin Braun, američke humanistkinje, poznate po tome što je preživela brodolom *Titanika*. I sam *Titanik* su nazivali nepotopivim. (Prim. prev.)

telegram, koji može podići u kancelariji blagajnika.“ Gde je Anđela sada? Da li je uzela telegram? Nadam se da su joj stigle dobre vesti.

Pozivnice izložene na zidu. Uniforme koje nepokretno vise iza zaštite od stakla. Knjige na policama. Zavese, satovi. Radni sto, izbledeli beli telefon. Sve zaustavljeno u vremenu, statično.

* * *

Komandni most; nekada se to nazivalo Nervni centar. Uglračan, blistav i mrtav. Ovo kormilo se više nikada neće pokrenuti. Ovaj telegraf više nikada neće preneti naredbe mašinskom odeljenju. Ovaj radarski ekran će zauvek ostati zatamnjen.

* * *

Morao sam da prekinem obilazak broda. I dalje se osećam čudno. Sedim na klupi u muzeju. Ovde je sve ekstremno modernističko; sušta suprotnost onome gde sam bio. Osećam se utučeno. Zašto li sam uopšte i došao ovamo? Loša ideja. Potrebna mi je šuma, a ne nasukana mrtvačnica.

Ma, ipak ću nastaviti. Takav sam. Nikada ništa ne ostavljam nedovršeno. Nikada ne ostavljam knjigu ma koliko dosadna bila. Nikada ne izađem sa predstave, filma ili koncerta, koliko god nezanimljivi bili. Pojedi sve iz tanjira. Budi ućtiv prema starijim ljudima. Ne šutiraj pse.

Ustani, dovraga. *Pokreni se.*

Hodam kroz glavnu prostoriju muzeja. Ogromna uvećana naslovna strana mi je privukla pažnju: *Long Bič pres telegram.* Naslov glasi: KONGRES OBJAVIO RAT.

Gospode. Čitava divizija je bila na brodu. Bob je to i iskusio. Jeo je sa poslužavnika sa pregradama kao što je ovaj, priborom kao što je ovaj. Nosio je dug, smeđi kaput kao ovaj, smeđu vunenu kapu, ovakav šlem sa štitnikom, ovakve borbene čizme. Nosio je ovakvu vreću i spavao u krevetu na sprat sa tri ležaja. To su *uspomene* mog brata na *Kraljicu*, a ne škotski ples niti šetanje belog psa šiljatih ušiju. I činjenica da je tada imao samo devetnaest godina i da je plovio preko okeana srljajući u sigurnu smrt; samo toliko.

Opet ono osećanje. Neki kamen mrtvila mi stoji u stomaku.

Još neke uspomene. Domine. Kockice u kožnoj čašici. Tehnička olovka. Knjige za bogoslužnje; protestantske, katoličke, jevrejske, mormonske, sekte hrišćanska nauka – ta stara, dobro poznata knjiga. Osećam se kao arheolog koji vrši iskopavanje u hramu. Još fotografija. Gospodin Don Amiči sa suprugom. Harpo Marks. Edi Kantor. Ser Sedrik Hardvik. Robert Montgomeri. Bob Houp. Lorel i Hardi. Čerčil. Svi zaustavljeni u vremenu, zauvek nasmejani.

Moram da odem odavde.

* * *

Ponovo sedim u automobilu, iscrpljen. Da li se čovek ovako oseća po ulasku u kuću ispunjenu duhom prošlosti? Osećao sam kako ta nelagodnost neprekidno raste u meni, ispijajući me, grčeci mi utrobu. U onom brodu živi prošlost. Sumnjam da će izdržati da je svi oni ljudi gaze. Trenutno se sigurno osipa. Ali tamo je.

Pa ipak, možda je sve ovo zbog danske pite s jabukama.

* * *

Dva i dvadeset je, na putu sam za San Dijego i slušam neku čudnu, kakofonu muziku; nema nikakvu melodiju, nikakav sadržaj.

Bože, opet negde žurim. Ne mogu da prođem od kamp prikolice, pa prelazim u drugu traku, ubrzavam i prestižem, manevrišem i pretičem. Zar ne kapiraš, Ričarde?

Pesma se završila. Nisam čuo koja je to stvar bila. Sada počinje *Regtajm za jedanaest duvačkih instrumenata* Stravinskog. Samo sam isključio radio.

Los Anđeles je ostao za mnom. Baš kao i Long Bič i *Kraljica*. San Dijego je fantazija. Ono što je stvarno je ovde, ovaj deo auto-puta koji se pruža preda mnom.

Gde ću se zaustaviti u San Dijegu? – pod pretpostavkom, naravno, da uopšte postoji. Zar je i bitno? Naći ću neko mesto, otići negde da nešto prezalogajim; možda u neki japanski restoran. Pogledaću neki film u bioskopu, pročitću neki časopis ili ću prošetati, popiću piće, obradiću neku, stajaću na doku, gađaću čamce kamenčićima, odlučiću već šta sve kada stignem tamo. Uaaa za planove.

Slušaj, mali, razvedri se malo! Ludo ćeš se provesti! Imaš sve vreme ovog sveta!

Naišao sam na neki restoran morske hrane. Mislim da ću početi da jedem sabljarku. Za početak ću naručiti *Bon Vivanov* višisoaz⁵.

* * *

⁵ *vichyssoise* (fr.) – francuska gusta čorba od luka. (Prim. prev.)

San Huan Kapistrano je precrtan.

Kakvo osećanje – da samo snagom volje poništiš čitave gradove kao da si Bog.

Oblaci su kao planine nagomilanog snega u obliku džinovskog dvorca na plavom nebu.

Nigde žive duše. Upravo sam ponovo pustio radio. Sviraju Listove *Preludijume*. Muzika 19. veka mi više odgovara.

* * *

Oblaci sada izgledaju kao dim. Kao da ceo svet gori i puši se.

Ono osećanje u stomaku se vratilo. To je sad potpuno nelogično pošto sam daleko od *Kraljice*.

Izgleda da je ipak za sve kriva danska pita s jabukama.

* * *

Saobraćaj je sve gušći kako se približavam centru San Dijega. Moram da se izvučem odatle.

Zar ovde negde ne postoji mesto koje se zove *Morski svet*? Čini mi se da postoji. Tamo valjda može da se vidi kako delfin skače kroz obruč. U samom centru sam. Zaglavljen u gužvi. Bilbordi su na sve strane, rastu kao pečurke. Četiri i neki minut. Postajem nervozan.

Zašto sam došao ovamo? Sada mi je sve ovo besmisleno. Prešao sam dvesta kilometara ni zbog čega.

Sutra ću da krenem ka istoku. Probudiću se rano, dotad će me proći glavobolja i krenuću za Denver.

Zaboga, kao da sam opet u Los Anđelesu! Okružen automobilima koji prelaze iz jedne trake u drugu, crvenim svetlima koja trepću, ljutitim licima vozača.

Ah; preda mnom je most. Nebitno mi je kuda vodi, samo nek me odvede daleko odavde.

Na znaku piše *Koronado*.

Vozim pravo ka suncu. Zaslepljuje me. Vatretni, zlatni disk.

Litice u daljini; Tihi okean.

Šta je ono na obali? Ogromna, neobična građevina.

Platiću putarinu i obići ću je.

* * *

Upravo sam skrenuo levo u aveniju A. Ovo mesto izgleda staro. Sa moje desne strane nalazi se engleska vikendica. Ovde nema saobraćajne gužve. To je tiha ulica obrubljena drvećem. Možda bih mogao ovde da prenoćim. Mora da postoji neki motel u blizini. Tu je i jedna stara kuća koja podseća na vile iz 19. veka. Od cigle je; kibic-fensteri, džinovski dimnjaci.

Je li to ovo što je preda mnom? Vidi ti tu kulu sa krovom od crvene šindre!

Prosto ne verujem.

Uvezao sam se sa pogrešne strane. Sedim na parkingu iza te građevine. Mora da ima šezdeset, sedamdeset godina. Izuzetno je velika. Ima pet spratova, okrečena je u belo, krov je od crvene šindre.

Moram da vidim prednju stranu.

Preko ulice je motel ako se ispostavi da ovo nije – *jeste*, ovo je hotel!

* * *

Smestio sam se u sobu 527, kroz prozor posmatram okean. Sunce, poput jarke kriške pomorandže nad horizontom sa leve strane tamnog obrisa litice, samo što nije zašlo. Ni žive duše na bisernosivoj obali. Vidim i čujem talase dok zapljuskuju obalu, tu potmulu grmljavinu kada se razbiju o žal. Tek je prošlo pola pet. Ovo je tako mirno mesto, možda bih mogao da ostanem i duže od jedne noći.

Moram malo da razgledam unaokolo.

* * *

Okupano zlatastim bojama sumraka, dvorište izgleda nestvarno; ogromno je, a zeleni, uredno očišani travnjaci prošarani su zavojitim stazama. Nebo izgleda kao oslikana pozadina u televizijskom studiju. Možda je ovo *Diznilend* na jugu.

Proveo sam se kroz nadsvođeni prolaz za automobile; batler mi je parkirao auto, a vratar poneo prtljag; malo se iznenadio kada je osetio koliko mi je težak drugi kofer. Otišao sam za njim po crvenom tepihu do ulaza i predvorja, obišao belu, metalnu klupu sa saksijom na sredini, ušao u hol, potpisao formular, a onda su me izveli u ovo dvorište. Ptice su bile žešće bučne po krošnjama, toliko gustim da se same ptice čak nisu ni videle.

Sada se iz krošnji više ništa ne čuje i u dvorištu vlada mir.

Sa balkona na petom spratu posmatram stolice i stolove pod suncobranima i leje cveća. Ovo je nestvarno mesto, himera. Posmatram američku zastavu kako se vijori visoko nad kulom. Šta li je tamo? Baš me zanima.

* * *

Previše sam gladan da bih čekao hotelsku večeru, koja je zakazana za šest u salonu za ručavanje *Princ od Velsa*, a u pola sedam je rezervacija za salu *Koronet*. Tek je pet. Ako budem pio piće sat vremena, proći će me volja, a to ne želim. Nameravam da natenane uživam u ovom mestu.

Sedim u skoro praznoj sali *Koronet* pored velikog prozora; pitao sam i rečeno mi je da bih ipak mogao da dobijem ograničenu uslugu što se ručka tiče. Susedna prostorija je Kraljevska dvorana; izuzetno je prostrana i najverovatnije se koristi samo za bankete. Kroz prozor vidim mesto na koje sam se prvo dovezao. Zar je to bilo pre samo četrdeset minuta?

Ova prostorija je prelepa. Zidni paneli od teksturiranog crveno-zlatnog materijala, iznad njih paneli od fino obrađenog drveta koji sežu do tavanice visoke tri-četiri sprata. Stolovi presvučeni belim stolnjacima, u tamnožutim čašicama upaljene sveće, metalni pehari sa visokom nožicom koji iščekuju goste na večeri. Prefinjenost u svakom detalju.

Konobarica mi je upravo donela ono što sam naručio.

I, evo, jedem izvanredan, gust vojnički pasulj sa komadima šunke. Izvrsno. Stvarno sam ogladneo. Što je možda besmisleno na duže staze, ali je nešto u čemu treba uživati u ovom trenutku. U ovoj veličanstvenoj prostoriji. U ovom slasnom, toplom jelu.

Da li imam dovoljno novca da ostanem ovde duže? Budući da je ovaj luksuz dvadeset pet dolara dnevno, moj budžet ne bi dugo

izdržao. Pretpostavljam da daju mogućnost otplate na mesečne rate, ali bih verovatno i pored toga došao do prosjačkog štapa i pre nego što bih otišao odavde.

Kada li je sagrađen ovaj hotel? U mojoj sobi je brošura sa informacijama, pogledaću to kasnije. Ovo je svakako staro zdanje. Idući prema holu kroz hodnik u podrumu iz salona za ručavanje *Princ od Velsa*, prošao sam kroz čudesan starinski bar sa neverovatno velikim šankom; moram sutra tamo da odem na piće. Video sam i lučni prolaz u vidu arkade sa berbernicom i juvelirnicom, zavirio u bočnu prostoriju punu automata sa igricama i istog trena spazio na zidu neke fotografije iz novina. I njih ću pomnije pogledati. Kasnije, kada napunim svoj proždrljivi stomak.

Već je previše mračno i više se ne vidi mnogo napolju – samo senke obližnjeg drveća, neki parkirani automobili, a iza njih, raznobojna svetla San Dijega u daljini. U prozoru se video odraz ogromne konstrukcije osvetljenja, lusteru u obliku krune, koji je lebdeo u noći. Ovde nije bilo kao u nasukanoj i pregaženoj *Kraljici Meri*. Ovo je *Kraljica* koja i dalje gospodari morima.

Samo je jedna stvar pogrešna: muzika. Neprikladna je. Trebalo bi da je nešto prefinjenije. Na primer, da gudački kvartet svira Lehara.

* * *

Sedim u džinovskoj fotelji na poluspratu iznad hola. Ispred mene je ogroman luster sa crvenim svetiljkama i niskama kristala na dnu. Izgleda da je tavanica urađena od fino obrađenih, masivnih ploča od tamnog drveta, ispoliranih do visokog sjaja. Vidim masivan stub obložen pločama, glavno stepenište i zlataste rešetke